

Ristiriita tuomiolauselman ja perustelujen välillä

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaisessa rangaistustuomioiden tarkastamisessa kiinnitettiin huomiota Päijät-Hämeen kärjäoikeuden 8.4.2022 asiassa R 22/200 antamaan tuomioon 22/114923. Vastaaja oli tuomittu tuomiolauselman mukaan 30 päivän mittaiseen ehdolliseen vankeusrangaistukseen ja sen ohessa 30 päiväsakkoon. Tuomion perusteluiden mukaan vastaaja olisi kuitenkin tullut tuomita 50 päivän mittaiseen vankeusrangaistukseen ja 30 päiväsakon suuruiseen oheissakkorangaistukseen.

SELVITYS

Päijät-Hämeen kärjäoikeuden puheenjohtajana asiassa toiminut kärjätuomari on 15.12.2022 antanut häneltä pyytämäni selvityksen. Selvityksessään kärjätuomari on todennut, että hän on asian ratkaisseena kärjätuomarina tehnyt epähuomiossa näppäily- tai kirjoitusvirheen, eikä ole tarkistusvaiheessa tai tuomiota allekirjoittaessa huomannut virhettään. Kärjätuomarin mukaan huomioiden vastaajan uloshengitysilman alkoholipitoisuuden, perusteluissa todettu 50 päivän ehdollinen vankeusrangaistus olisi ollut vakiintuneen oikeuskäytännön mukainen.

Kärjätuomarin selvityksen saamisen jälkeen apulaisoikeuskanslerin sijainen on 25.7.2023 vielä pyytänyt valtakunnansyyttäjää hankkimaan syyttäjien menettelyn tutkimiseksi tarpeellisen selvityksen ja antamaan lausuntonsa asiasta. Selvitys- ja lausuntopyynnössä pyydettiin ottamaan kantaa siihen, olisiko syyttäjän tullut valittaa kärjäoikeuden tuomiosta, jossa on tuomitun rangaistuksen ja seuraamusperustelujen varsin helposti havaittavissa ollut ristiriita ja tuomittu

rangaistus on kärjätuomarin ilmoittaman mukaan poikennut vakiintuneesta ratkaisukäytännöstä.

Syyttäjänä asiassa toimineen aluesyyttäjä A:n siirryttyä muihin tehtäviin on Itä-Suomen syyttäjälueen apulaispäällikkö, aluesyyttäjä B pyytänyt A:lta suullisen selvityksen ja antanut asiassa Itä-Suomen syyttäjälueen lausunnon valtakunnansyyttäjän toimiston pyynnöstä. B toteaa lausunnossaan, ettei A ole selvityksensä mukaan havainnut tuomioissa ollutta ristiriitaisuutta perustelujen ja tuomitun rangaistuksen välillä. B on todennut tuomitun rangaistuksen olleen lain mukainen ja että kyse on ollut niin vähäisestä poikkeamasta, ettei muutoksenhakukynnys olisi välttämättä ylittynyt, vaikka virhe olisi havaittu ajoissa.

Apulaisvaltakunnansyyttäjä on todennut antamassaan lausunnossa, ettei virhe ole koitunut vastaajan vahingoksi. Tuomittu rangaistus on ollut törkeästä rattijuopumusrikoksesta säädetyn asteikon mukainen. Lisäksi kyseessä on rikostyyppi, jossa rangaistuskäytäntö on varsin vakiintunut, joten yksittäinen ratkaisu ei todennäköisesti tule aiheuttamaan vinoumaa oikeuskäytännössä. Lausunnon mukaan syyttäjän vastuulla on kuitenkin yleisen edun toteutumisen valvominen rikosprosessissa. Syyttäjällä on tähän valvontatehtävään liittyen velvollisuus tutustua tuomioon kokonaisuudessaan. Virheen havaittuaan syyttäjällä on oikeus ja velvollisuus hakea muutosta. Aluesyyttäjä A:lla on ollut mahdollisuus virheen havaitsemiseen, koska tuomion perusteluihin ja tuomiolauselmaan merkittyjen ehdollisen vankeusrangaistuspäivien lukumäärät ovat olleet ristiriidassa. Tuomio on ollut myös varsin lyhyt. Se on ollut kokonaisuudessaan vain neljän sivun mittainen, josta kaksi sivua on sisältänyt tuomiolauselman ja muutoksenhakuohjauksen kirjaukset. Siten aluesyyttäjä A:n tuomioon perehtyminen ei ole ollut riittävän huolellista.

RATKAISU

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan tuomarin on virkatoimissaan oltava huolellinen.

Kärjätuomari on menetellyt huolimattomasti tuomiota laatiessaan, kun vastaajalle on määrätty tuomiolauselmalla lyhempi ehdollinen vankeusrangaistus, kuin mitä tuomion perusteluiden mukaan oli ollut tarkoitus määrätä. Tuomio on ollut tältä osin ristiriitainen.

Syyttäjälaitoksesta annetun lain 9 §:n mukaan syyttäjän tehtävänä on huolehtia rikosoikeudellisen vastuun toteuttamisesta hänen käsiteltävänä olevassa asiassa tasapuolisesti, joutuisasti ja taloudellisesti asianosaisten oikeusturvan ja yleisen edun edellyttämällä tavalla.

Syyttäjänä asiassa toiminut A on menetellyt huolimattomasti, kun hän ei ole huomannut kärjäoikeuden asiassa antaman tuomion virheellisyyttä eikä näin myöskään valittanut vastaajalle määrätystä vakiintuneen rangaistuskäytännön vastaisesta rangaistuksesta.

Kiinnitän käräjätuomarin huomiota huolellisuuteen tuomion laatimisessa.

Kiinnitän A:n huomiota syyttäjän velvollisuuteen valvoa yleisen edun toteutumista rikosprosessissa.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Oikeuskanslerinsihteeri

Leo Lahtinen